

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Ha helyben behozó díjval:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Többre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 óráig
 Hónap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 31.

Püspökszentelés Nagyváradon.

Magasztos és lélekemelő szertartással, nagyjelentőségű, hatásában kiszámíthatatlanul fontos eseménynek lesz ma színhelye Szent László városának székes-egyháza.

A végzéseiben kifürkészhetetlen isteni Gondviselés hosszabb gyógykezelést követelő betegséggel látogatta meg kegyelmes főpásztorunkat, kinek eddigi működése és apostoli erényei oly sok szép reményt ébresztettek mindnyájunk szívében nemcsak az egyházmegyében, hanem messze túl annak határain is. És bár betegsége alatt idáig is gondoskodott róla, hogy az apostoli munka fennakadást ne szenvedjen, mégis arra kérte az apostoli szentszéket, hogy felszentelt püspököt adjon mellé, ki segítő társa legyen a bő aratást ígérő apostoli munkában.

Főpásztorunk segédpüspökének Fetser Antal apálkanonoknak püspökké szentelése ma megy végbe székesegyházunkban.

S ezzel az új segédpüspök teljesen örökébe lép annak a boldog emlékü főpápnak, kinek nyomdokait eddig is követte, aki segédpüspöke volt egyházmegyénk három főpásztorának: Lipovniczky, Ipolyi és Schlauch püspöknek.

Mikor Nogáll püspök betegeskedni kezdett, Fetser Antalnak, legfiatalabb kanonoktársának gondjaiba bízta áldásos nagy alapítását a Szent Vincze zárdát s a vele kapcsolatos intézeteket. Jobb

kézbe alig kerülhetett volna. Bár Fetser Antalnak az egyházmegyei iroda vezetése s a káptalani gazdasági dékáni teendők az elégnél is több dolgot és gondot adtak, mindig jutott ideje a Szent Vincze intézet ügyeinek vezetésére. Alig volt nap, hogy egy-két órát ott ne töltött volna Fetser árvái között. Az árvák imája aztán addig ostromolta az árvák mennyei Atyját, míg az ő fáradhatatlan gondoskodásu igazgatójuk az egyházi méltóság legmagasabb fokára jutott.

Csak hogy az árvák imádságára ezután még nagyobb szükség lesz, mert nehéz az a munka, a mely ma vállaira hárul. Amennyivel nehezebb a lelkipásztorkodás ma, korunknak teljesen átalakult viszonyai között, ugyanannyival, sőt még fokozottabb mértékben nehezebb e viszonyok közt a püspöki méltósággal járó apostoli munka.

Fetser Antal javakorbéli, azt mondhatjuk fiatal ember, ismeri korunk bajait, szükségleteit, ismeri a fegyvereket, melyeket a lelkek üdvéért folytatott küzdelemben ma használnia kell az egyháznak.

Az ő tevékenységének nagy, igen nagy része van a modern egyházi intézmények létesítésében és vezetésében. Nemcsak úgy messziről, nem ölbe tett kézzel nézte ezt a küzdelmet, mit a modern pogányság ellen vallási, irodalmi, egyleti és gazdasági téren vív az egyház, hanem mindenkor az első csatában küzdött, a vezérek helyén. Ami a katholicizmus ujjaéledésének ügyében két évtized óta

Szent László városában — sőt azt mondhatjuk egyházmegyében — történt, annak munkájából ő mindenkor derekasan kivette részét.

Azon kiváló tehetségeken és erényeken kívül, melyek közt anélkül, hogy a bizantinizmus gyanujába esnénk, méltán említhetjük példás papi életét, az egyház ügyéért való buzgóságát, áldozatkészségét, munkaszeretetét, imponáló akaraterejét, határozottságát és alapos készütségét s amelyek két főpásztorának figyelmét reá irányították, ezeken kívül égető nagy szükség van ma egy főpápnál arra, hogy érzéke legyen a modern katolikus élet követelményei iránt.

Az új püspökben, kit kegyelmes főpásztorunk segítő társának választott meg, van ez is és így joggal remélheti betegeskedő püspökünk, hogy méltóan és áldásosan fogja őt helyettesíteni az apostoli munkában és méltán fűzhet az új segédpüspök működéséhez reményeket a káptalan és az egyházmegye.

Adja Isten, hogy az az új természetfölötti erő, melynek ma a püspökké-szentelésnél osztályosa lesz, áldás és kegyelem forrása legyen az új segédpüspökre, de áldás és kegyelem forrása legyen egyúttal mindazokra, kikre püspöki működése ki fog terjedni.

Szeretett püspökünk pedig, kinek gyöngéledésében támasza lesz az új főpap, sokáig örvendjen segédpüspöke áldásos működésének.

Dr. V. Gy.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Vagyon.

Irla: Mányiné Prigl Olga.

Kiöltöztetve menyasszonyi ruhába, a sok selyem, csipke, habosra szedett fátyol között a kis Lezemlei Ilonka olyanformán mutatott, mint azok az elkényszeredett késői thearózsa-bimbócskák, a miket meglep az első korai hóesés. Keskeny ovál arcza cseppet sem volt pirosabb, vagy halványabb mint máskor, csak a nagy sötét szemei égtek, a hogy diadalmas tekintettel nézte az ő hatalmas emberét, a kinek láttára a környék minden asszonyának sebésebben dobogott a szíve. Az övé! — övé! — mondta az a mámorban uszó ragyogó szempár s mig jobbra, balra kőszöngtetett, — a templom tőmjénfűst s virágillattól nehéz, párás homályos ágában szikrákat hányt fején a diadém, a Szeremleiek ősi ékszere. Odébb, a hogy a tiszteletükre felgyújtott csillár alatt elhaladt, a szívérványszint játszó üvegprizmák tarka csikja

rávilágított a keskeny, sápadt szájszélekre, a melyekben e pillanatban gunyos mosolygás vonaglott végig. A szemközti padban a két szőke Bogáthi leány térdepelt, a kik nagy vetélytársai voltak valamikor. Egyszerű, sima sötét-kék ruhájokból rózsásan mosolygott ki telt, egészséges arcuk s a menyasszony gögös, hideg bölintására csak annál szivesebben intettek vissza.

A boldog vőlegény ép a menyasszonya óriási bokréájával volt elfoglalva, a nehéz, hosszú selyemszalag a karjára csavargózdott, hozzátapadva az elegáns szabású fekete frakk finom szövétéhez, mint valami éhes fehér kigyó. Talán a szíve mélyén örült a kis incidensek, mert így legalább elkerülhette a két leány erősen rászegezett égető tekintetét, mely úgy érezte, nyomon kíséri, a boltives csarnok komoly, méltóságos tiszta levegőjében, melynek fülkéi még visszhangosak voltak a kimondott eskü szavától. Szinte könnyebbülten lélegzett fel, hogy a parádéba öltözött kocsis rájuk csapta a fehér selyemmel bélelt csukott kocsi

ajtáját s ő, ha kissé sablonosan is, megszorította az »asszonyi« keztücs, sovány kezecskéit.

— Ilonka, — mondta, holnap ilyenkor már a tengeren leszünk.

A csapkodó eső odakint egész záporra nőtte ki magát. Zugott, kopogott s a hirtelen kerekedett szélvihar fölkavarta az utak mentén: árga szőnyegként terülő, aláhullott, száraz leveleket. Mint az elmulás pillangói, úgy repkedtek azok vadul, kétségbeesetten.

Az ujdonsült menyecske megborzongott a nehéz antik moiré ruhában, a miről a csipkék még a nagyanyja menyasszonyi köntöséről valók voltak. Szinte kék volt az ajka körül, úgy didergett. Egy helyütt meg kellett állaniok, valami tolongás miatt, kíváncsian hajoltak az ablak felé s mindkettőjük szeme találkozott a Bogáthi lányok derűs, üde tekintetével. A sebes menésben még pirosabb volt az arcuk, a mint kecsesen fölfogott szoknyájukkal ügyesen kerülgették a gyalogjárók mellett felgyülemlett víztócsákat.

Az ujdonsült kicsi asszony az urára nézett.

Összes tavaszi cikkek megérkeztek.
 Folytonos ujdonságok
 nyakkendőkben.
 Ha, Pichler, angol és olasz kalapok.
 Hamerli pécsi keztücs.

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZA

kalap- és uridivat osztályában. FRISCH-FÉLE szabadalmazott ALSÓNADRÁGOK egyedüli elárúsítása.

Fehérneműek, fegyházkötött
 HARISNYÁK
 gyönyörű INGGOMBOK, SÉTÁBOTOK,
 acél- és bőrúruk.
 UTAZÓTAKARÓK,

Apróságok Fetser Antalról.

Köztudomású dolog Fetser Antalról, hogy a mily hajthatatlan, szigorú és komoly a hivatalos dolgok körül, épp olyan kitűnő érzelme van a humor, a társas érintkezés, a kedélyesség iránt. A maga idején és kellő helyen szereti a tréfát s meghitt körben nem egy jóízű históriát mond el életéből. Az alábbiakat is így mondta el, vacsora után kedélyes szivarozás közben.

*

Mikor még prefektus volt Fetser Antal a Szent József-intézetben vasárnaponként kijárt misézni Fugyi-Vásárhelyre. Fugyi-Vásárhely tudvalevőleg Várad-Velenceze filiálisa.

Egy szép napon felkerekedtek a vásárhelyiek s beállították Gabrielly Lajoshoz, Várad-Velenceze plébánosához. Köszöntek tisztességgel:

- Dicsértessék a Jézus Krisztus!
- Mindörökké, fiaim. Mi jóban járnak?
- Izé... hogy is mondjam... papot keresnénk.

— Hát találtak is már egyet. Mit kívánnak?

— Találtunk, csókolom kezeit, de másképp akarunk találni.

— Másképp?! Nem értem... Csak nem akarnak más plébánost Velenczére!

— Ments Isten! Hanem úgy gondoltuk mi, hogy van nekünk templomunk, van iskolánk is, éppen csak külön papunk nincs. Most aztán akadunk egy papra, aki éppen nekünk való. Szépen beszél, szépen énekel, jó ember is, éppen nekünk való.

— De hiszen más állása van annak. A Szent József intézetben prefektus.

— A szónok nagyot nézett. Prefektus? Mi lehet az? Ez a szó szeget ütött a fejébe. Nagyon furcsa szó. Azért csak kibökte a vélekedést:

— Nem baj az. Nagyon jó lesz ő nekünk *ugyis*... Nem vagyunk mi válogatósak.

*

Ugyancsak prefektus korában szert tett valahonnan Fetser egy jókora zsák zamatos

illatos szüzdohányra. (Zárjel közt hangsúlyozom, hogy eset a finánczok részére már elévült.)

A drága kincs azonban nagy gond. Fetser Antal is valóságos helyszíni szemlét tartott az intézetben, hogy megállapítsa, hova rejtse a féltett drágaságot?

A helyszíni szemle nem remélt fényes eredménnyel járt. A nagyteremben áll Szaniszló püspök mellszobra, még pedig egy görög oszlopon. Az oszlop belül üres. Ezt az asztalos is dohánypiksisnek faragta! A zsák dohány — gyönyörűen felvágva — egy szálíg Szaniszló püspök őrizete alá helyeztetett.

Telt, mult az idő, a dohányra még nem került a sor. Tartott a régiben. (Fináncz részere kiemelve: a régi eset is elévült). Egy napon Fetser kinevezték spirituálisnak a szemináriumba s át kellett adni hivatalát utódjának.

Ideiglenesen a nagyteremben volt lakása s akkor jutott eszébe, hogy még sincs egyedül: ott van a dugaszban tartott finom dohány.

A mint egyedül maradt, becsukta az ajtót, elővette a legszebb pipáját, megpróbálta kétszer is, jól szelel-e, aztán előre elgondolva, micsoda pazar élvezet lesz a rég nem látott dohánnyal a viszontlátás, oda ment az oszlophoz s leemelte a szobrot.

A dohánynak hűlt helye volt. Még csak pora sem maradt, úgy kitisztította valaki. Nagy keserűségben meg is fogadta Fetser, hogy többet nem vásárol szüzdohányt.

A legszebb pipa visszavándorolt az állványra s még csak nyomozni sem lehetett a tettest, mert hát akkor még nem évült volt el az eset.

Pár év múlva egy társaságban előadta a dolgot Fetser. Akkor már kanonok volt, de a feledhetetlen zsák finom dohányt csak elemlegette. Valamelyik fiatal káplán köhintett egyet

— Nagyságos uram, most már megmondhatom én is az esetet. Mi vittük el a dohányt a kik akkor utolsó évbe jártunk. Két nagy skatulyával jutott belőle mindenkinek.

— Ejnye, hát hogy vitte rá a lélek magukat! Annyi finom jó dohányt elvinni!

— Ovatosságból áldoztuk fel magunkat nagyságos uram. Azt gondoltuk: hogy valami fináncz megszontja azt a kincset, nem hagyja békén, hanem ráteszi kezét, sőt azonfelül kihágási eljárást is indít. De ki ellen? A kinél a dohány találtatott, a szobor ellen. Gondoltuk, ilyen kegyeletlenséget még sem engedünk elkövetetni — inkább kitettük magunkat a veszedelemnek s a legönzetlenebbül elszittuk a dohányt az utolsó szálíg. Pompás volt; kár lett volna a fináncznak.

*

Tudvalevő dolog az új püspökről, hogy fiatal korára való tekintettel rengeteg sok dolga van s ezért minden gyűlésről el szokott késni. Ez már rendes dolog fel sem tűnik.

Nem tűnt fel tehát az sem, hogy viszont a kinevezési bréve is késett. Azt mondják, az lett volna rendtelenség, ha rendes időben érkezik meg.

Hanem a Szent Vincze-ház apácái másként okoskodnak. Azt mondják, ők imádkozták le a késést.

— Szíve, lelke szerint ugyis utóda lett Fetser püspök Nogáll püspöknek. Legyen utóda ebben a külsőségben is, hogy őt is Feketevasárnap szentelik püspökké, mint Nogáll Jánost.

*

Nogáll püspök pedig az ő évfordulóján boldogan láthatja méltó utódát.

— Ime az én szív szerinti fiam, kiben nekem kedvem telik.

Dr. K. A.

A politikai válság.

Fejérváry Bécsbe megy, hogy a választások elhalasztását formálisan publikáltassa. Széll azonban nem megy Bécsbe. Legalább úgy mondják. A kibontakozás, bárha forró kása módjára kerülgetik a bécsi lapok, ilyenformán nagyon természetesen, még csak nem is remélhető.

Valami ott libegett a szája szélén, de csak nem mondta ki mégsem. Elvégre »azok« meghaltak rájuk nézve. Különben is közönséges leányok. Lóri az arcukról, a mi mindig olyan, mintha egyenesen a konyhából, a tűzhely mellől ugrottak volna elő, igen, s az alakjukra nézve sem ártana nekik valami soványító kurát használni. Uram Isten! — hogy fog ezeken állani a legközelebbi divat! Ő áttanulmányozta a legújabb párizsi lapokat, a mik mind a karcu alakoknak kedveznek. Szegény Bogáthi lányok, nektek ugyan befellegzett!

Mindez villámgyorsan jutott agyán keresztül, de azért mosolygott s hogy megérkeztek a barnára festett magas épület czirádás bejárója elé, egész önfelédten omlott az ura karjába.

Odabent pompás és nagyuri volt minden. A folyosó és lépcsőház beszönyegezve, délszaki virágokkal ékesítve, az esti félhomályban már mindenütt fölcavarva a villany. Mese-szerű, káprázatos környezet. A férfi, a ki ugyan már állásánál fogva hozzászólt a fényűzés-

hez, — szinte kéjelgett a pompában s kényelemben, de a szíve mélyén mégis megrezdült egy hur, az édesanyjára, az egyszerű parasz-asszonyra gondolt, a ki talán ép ebben a pillanatban, imádságos könyvére hajolva az ő nevét suttogja. Lelkem édes anyám! — ha látnád a fiaidat! Hogy ragyogna az a még mindig okos, élénk tűzű szemed! — beszédes, piros orczád: nem rengetelek hiába, úgy megbecsülnek, mintha király volnál! — El is buvok, ne is tudja senki, hogy én volnék a te anyád... Nem, nem megyek el fiam a lakodalmodra...

A menyasszony annak idején igen örült volt ennek a kijelentésnek, ugys nagy gondjába került a jövődöbeli édes mamájának a vendégek között miként való beosztása. Az ő nénikéi között grófnők, csillagkeresztes palotahölgyek vannak, az ő szegény megboldogul mamája is kicsi híján hogy bárónő nem lett, de ott meg mit ért a rang, ha nem volt hozzá vagyon. Így mégis jobb volt a mostani papját választani...

Az inasok nesztelenül hordták a frissítőket, a cigány remekelt játékával. A virágok

szinte bódító illatot terjesztettek maguk körül. A vendégsereg gondtalan jókedvvel flirtelt, kiki a maga módja szerint. Egyszerre a zsbongó zúzavarban valaki elsikította magát: Szent Isten, a menyasszony! — Ilonka rosszul lett! — Ilonka rosszul lett! — Tizen is oda futottak hozzá. Locsolták az arcát, a halántékait.

— A szivbaj! — suttogták egymás között, — az anyja is ilyen volt... Nagyon elérzékenyült, — védte egymásik.

A fiatal asszony akkor már a lánykori szobája pamlagán feküdt. A szobalánya hamarosan leoldozta róla a ruháit s egy vékony batiszt hálókötöst adott rá, a miben éppen olyan volt, mint egy tizenkét esztendő kislány. A vendégsereg mulatott tovább, az új pár a legközelebbi vonatig ugys el akart utazni. De most abból ugyan semmi sem lett. Éjfélre szétoszlottak a vendégek is. Az asszonykát lefektették a lánykori ágyába. Tavasz lett, mire a nászutjukat megtehették. Akkor az egyik Bogáthi lány, az idősebbik, már szintén menyasszony volt. Az uradalom egyik ispánjával

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio activ Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél

és székzsorulásban szenvedőknek

Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miértis bevásárlásnál össze nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszétküld és a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerész. Komáromban. Kapható **Nagyváradon** minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kisüvegben is kapható

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomort
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozta.

Részletes tudósításunk a helyzetről a következő:

Fejérváry Bécsben.

Tegnap óta híre jár és valamennyi lap meg is írta, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök kedden ismét Bécsbe utazik és magával viszi a királyi kéziratot, melylyel a választások elmaradását fedezni akarják. Lehet, hogy Fejérváry kedden vagy valamelyik más napon ismét Bécsbe megy; de azt biztosan tudjuk, hogy esetleg újabb bécsi utja nincsen semmiféle összefüggésben a választások kérdésével. Efelett a kérdés felett az akták még Fejérváry bécsi tartózkodása alatt lezárultak, a királyi kéziratot még szombaton megfogalmazták és átadták a királynak, aki a tartalmát helyesnek találta. Ezt a kéziratot a kabinetiroda postán is beküldi a miniszterelnöknek, akinek ezért nem kell Bécsbe utaznia.

A bécsi utazás gyakorlati szüksége nem a nemzet, hanem a kormány szempontjából tulajdonképpen csak akkor áll elő, ha a királyi kézirat a hivatos lapban már megjelent. Akkor Fejérvárynak be kell számolnia a hatásról és az ujonczozás és adók dolgában előterjesztést tennie, noha ezeket a kérdéseket is jóformán elintézték, amennyiben őszig egyik irányban sem akarnak erőszakhoz nyulni; legfeljebb kedvezményekkel akarnak ujonczokat toborzani és az ex-lex előtti időkből fennmaradt adóhátralékot végrehajtás útján is beszédni.

A királyi kézirat megjelenése illetőleg április 11-ike után lesznek Fejérvárynak már most megállapított előterjesztései Kristóffy és Lányi elbocsátása a saját és Geguss kinevezése iránt. A kormány egy benfenntese tegnap úgy nyilatkozott: »A miniszterelnöknek most Bécsben igazán semmi dolga!«

Andrássy a jog uralmáról.

Ma igen érdekes közjogi dolgozat jelent meg Tillmann Béla (Turi) az *Alkottmány* is-

mert vezércikkirójának tollából. Azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy elrendelte-e az 1848: III. törvénycikk a parlamenti kormányt? Magára a műre még visszatérünk, itt csak gróf Andrássy Gyula nagyértékű előszavából, amelyben az alkotmánypárt vezére a politikai helyzetről szól a jog nézőpontjából, adunk ki néhány mondatot:

Vannak szomorú idők, midőn a nagy politikai tényezők némelyike a hatalomhoz, és az erőhöz, amely felett rendelkezik, méri cselekedeteit; midőn nem azt nézi, hogy mit szabad tenni, hanem csupán azt, hogy mit bír elérni, mi telik ki erejétől, ha csak ideig-óráig is.

Az ököl jogának ilyen kora uralkodik ma nálunk. A kormány tiszteli a jogot, sőt erőszakkal érvényesíti azt, ha magára nézve előnyösnek tartja; félremagyarázza a jogot, ha támasztékot talál rá és érdeke úgy kívánja, sőt egyszerűen semmiben sem veszi és félre teszi azt, ha máskülönbben nem tarthatja fenn magát.

Kétségtelenül és kétségbe sohasem vont módon tette ezt az utóbbi, midőn az országgyűlést a múlt év végén elnapolta. S midőn most cinikus nyíltsággal azt terjeszti sajtója, hogy a kormány a választásokat csak abban az esetben rendeli el, ha a nemzet hangulata megváltozik, újra tanúságot tesz arról a fölfogásról, amely szerint megengedettek tartja, hogy magát a törvény fölé helyezze.

Ilyen körülmények között a törvény értelmének tisztázásától nem várhatni közvetlen hatást. Aligha lesz ez befolyással a mai kormány magatartására.

De azért a jogi kérdések tisztázása még sem hiába végzett munka. Ez a nemzet sorsára üdvös hatással lehet még a mostaniakhoz hasonló mostoha körülmények között is.

A jog ugyan csupán erkölcsi erő, de azért megbénítja az anyagi hatalmat, melyet ellene fordítanak. A kéz, amely ellene fölemelkedik, azonnal lankadni kezd, mihelyt világossá lesz, hogy jog az, amelyet megfenyegetett. A jog védője: támadójának ébredező lelkiismerete és félelme a későbbi bünhődéstől. Ellentállhatlan annak az ereje, aki tudja, hogy a törvénynek engedelmessé válik és a jogot védi.

Az egész magyar nemzet a legközelebbi multig azt a nézetet vallotta, hogy az 1848: III. t.-cikk a parlamenti kormányrendszert honosította meg. 1861-ben és 1866-ban az országgyűlés két háza ezt világosan kimondta. Azóta is számtalan vezérpolitikus emelte ki ezen alapigazságot. Ezzel ellenkező véleménynek soha senki sem adott kifejezést.

A magyar államnak egész politikáját az a meggyőződés irányította, hogy a többség uralmát nálunk törvény állapította meg s hogy ezt kétségbevonni többé nem lehet. Az ebbe helyezett bizalom indította a nemzetet arra, hogy 1867-ben elfogadja a kiegyezést.

Az állam egész belső szervezetét, a közgazgatást, a pénzügyi kormányzatot azért reformálta, hogy összhangba hozza a parlamenti kormányformával. A kormányt azért merte új és nagy hatalmi körrel felruházni, mert a parlamentáris kormányforma uralmában látta önállóságunk biztosítékát.

Tillmann Béla erős és helyes érvekkel száll sikra a nemzetnek ezen hagyományos jogi felfogása mellett. Higgadtan, tárgyilagosan bizonyítja be, hogy a 48 óta élő nemzedékek nem tévedtek.

A zalai kir. biztos.

Zalaegerszegről jelentik, hogy Sulyovszky Dezső kir. biztos a mai napra közgyűlést hívott egybe, hogy bemutakozzék. A megyeházát csendőrök, városi rendőrség és a huszárság 2 százada százada szállotta meg. 10 órakor nem volt a közgyűlési teremben csak 20 csendőr. 10 óra után a karzaton megjelent Sulyovszkyné, Takács Gyula belügymin. segédfogalmazó. Néhány pillanat múlva bevonult Sulyovszky, Csicsár Gyula csendőrszázados. Rozsnyai Kálmán csendőrhadnagy, Porteleky László volt kormánybiztos, Schneider Károly kir. ügyész és 4 gyászalak a megyei bizottsági tagok közül: Lányi Kálmán főmérnök, Lányi igazs. ügyvivő bátyja Hanyai Géza erdő felügyelő, Várhidi Lajos sé Denk Péter,

A királyi biztos hivatkozva hatalmára, tiszteletbeli főjegyzővé Széchy József min. s.-fogalmazót nevezte ki, aki azonnal letette az esküt. Majd a királyi biztos üdvözölte a közgyűlés tagjait felkérve őket a jegyzőkönyv hitelesítésére, bezárta az ülést és eltávozott. A polgárság felháborodása óriási a megjelent 4 bizotts.

árt jegyben. Az ő édesapjuk ugyanott inspektor volt. Jolán szerette a vőlegényét, még inkább becsülte. Talán eszébe sem jutott már a reménybeli gazdag párti, a parasztyerekből lett nagyragu hivatalnok, a kivel oly sokat hancuroztak együtt gyerekkorukban. Pedig most szomszédosok lesznek. Az öreg Szeremlei kívánsága, hogy a veje hagyja ott minden nagy rangját s menjenek gazdálkodni. Anyai részről volt egy takaros birtoka, — ezerholdas, azt átengedi a fiataloknak. Ilonkának nem való a városi levegő, majd kipirosodik falun.

Remek kis kastélyt építettek nekik, ép a birtok közepén. Félészendő alatt felrakta a temérdek munkás, mintha csak a földből nőtt volna ki. Köröskörül valóságos fenyőligetet ültettek, hadd ontsa a jó levegőt. Esztendőre beköltöztek. Ép aznap, mikor egy hajításnyira tőlük, a tulsó mesgyén, a mi már a Paál grófok birtoka, — a kis ispánházba leszállott a golyamadár, az első fiu. Jó kis torka lehetett, mert az utra is kihallatszott a lármája, amivel a világi jogait követelte.

A férfinak felcsillant a szeme s közelebb simult a feleségéhez: — hallod? — Az asszony nem felelt rá semmit. A pirostetejű kastélyt nézte s a zöld tenyőfákat.

Már a harmadik nyarat érték ott. Minden

nyáron hűségezen megjelent az ispánházban a hosszulábu tudós madár. Csak a kastélyra nem akart rászállani. Csalogatták pedig szörnyű módon. Tanárok, orvosok jártak, keltek, ki ezt, ki a másik fürdőt ajánlotta. Végre megtörtént a csoda.

Hirére az egész ház megelevenedett, most, most érezte magát az asszony úgy, mint egy valóságos királyné. Anyának lenni, — nagyobb kincs minden gazdagságnál. Az ura is csaknemhogy a tenyerén hordozta. A babastaffirungot három helyről rendelték. A fátyolos, díszes bölcset ezüstlábakra csináltatták, remekbe. Egy híres orvostanár állandóan a kastélyban tartózkodott.

Sok izgalmas nap után végre egy reggel nagyon korán kopogtak az ajtón. A tanár volt maga: — a nagyságos asszonynak fia van...

Szinte magánkívül ugrott ki a férfi az ágyból:

— Hadd látom!

De bizony alig-alig tudta meglátni azt a nyöszörgő semmiséget, a mi a sok selyemcsipke közül ráfintorgatott ránczos kis idétlen arczával.

Főlkészültek a nagy keresztelőre. Szeremlei maga rendezkedett. Ország-világ tudja a nagy eseményt.

Két hét múlva megtartották a nagy ünnepélyt.

A boldog apa ugyan, mintha magában fájdalommal azt konstátálta volna, hogy a kis trónörökös azóta felére fogyott, vagy a még fodrosabb, csipkésebb vánkosban tűnt el anynyira?

Durrogatok a pezsgős palaczkok, hangzotak a frázistól hemzsegő tósztok a haza jövődő büszkeségére. Gratuláltak egyre-másra a jóllakott ember meglegedett hangulatában. A kicsike nagyon jó volt, meg se mukkant a fátyolos bölcseben. Egyszerre nagyot roppant az ablak. Hatalmas vadgesztenye ütődött a vastag, csiszolt táblához, nem is tett kárt benne, ah, de felköltethette volna a kis ünnepeltet. Ki tehetett? Bizony az ispányerekek hancuztak a mesgyén tul, az árokparton. Azok parittyáztak gesztenyével. A pufók arczuk majd ki csattant az egészségtől. Az ifju apa büszkén gondol rá, ha majd az övé is olyan imposztor lesz! Meglibbenti a fátyolos takarót. Egypár üveges szem mered rá...

A szomszéd ebédőlőből pedig kihallatszik ismét egy mámoros hang:

— Üritem poharamat e ház remény-ségére...

Megbízható bevásárlási forrás: **Vasutasok szállító Tavasz** **újdonságok** angol szövegekben, **blous** és **kostümi** **kelmékben**, **blous selymekben** megérkeztek s rendkívüli olcsó árakban kaphatók. **Vászon** és **fehértelmeink** jóságáról t. vevőink már meggyőződtek, azokban a választék megkészszerződött. Araink szolid olcsóságáról kérünk meggyőződést szerezni. Telefon az egész megyére: 615.

Kenyeres és Engländer

divatáruhaza

1268. Szent László-tér 1. Kossuth-utca mellett.

tag ellen, kik hosszú ideig a királyi biztos lakásán maradtak, mert nem mertek elmenni.

Sulyovszky ma a megye autonómiáját fel függesztette. A megyei bizottsági tagok mégis megtartják ápr. 6-án a közgyűlést, melyen kimondják, hogy a mai közgyűlést törvényesnek el nem ismerik, a felolvasott királyi kéziratot tudomásul nem veszik. A megjelent 4 bizotts. tag ellen a társadalmi bojkottot kimondják.

Szell bécsi utja.

A bécsi Mittagszeitung jelenti: Szell Kálmán gyakran megfordult Bécsben magánügyekben, ilyenkor többször megtörtént, hogy ő Felsőháztól kihallgatást kért vagy meghívást kapott. Most azonban sem nem kért audienciát, sem nem kapott meghívást, mert nem tartja a helyzetet elég érettnek arra, hogy a tanácsával a király elé járuljon.

Ujabb részletek.

Ujból korpoltálják a hirt, hogy Fejérváry a héten Bécsbe megy s így a választások elhalasztásának formális publikálása a hét vége előtt még egyáltalán nem várható.

A vezérbizottság azzal a gondolattal foglalkozott, hogy ápril 4-én előleges intő szöveget fog a nemzethez intézni, figyelemmel Bánffy levelére. Ettől a szándékától azonban utóbb elállott. A választások formális elhalasztása után fog a koalíció a nemzethez manifestumot intézni, amelyet Apponyi és Andrássy fogalmaznak.

A Frendenblatt azt írja, hogy a király véglegesen még nem döntött a választások elhalasztására nézve. A kibontakozás a történetek után éppenséggel nem lehetetlen.

A N. Fr. Pr. alytalannak jelenti ki a Szell kombinációt, emellett azonban elítéli a választások elhalasztását. Nem tudni, írja, mivel indokolja a kormány ezt a lépését. Legfőleg az állami raisonra hivatkozhatik. Az alkotmányra, a törvényekre nem appellálhat, hiszen az elhalasztás, csak a népjogok eklatáns sérelme mellett, a törvények leghatározottabb negligálásával történhetik. A katonai követelmények tekintetében azt a jámbor véleményt táplálja az osztrák zsidóújság, hogy Magyarország ezen a téren az uralkodó jogkörébe avatkozott és Ausztria jogait megakarja nyírni. Véleménye szerint a kibontakozás csak úgy lehetséges, ha a közjogi kérdések egész komplexiumából a katonai követelményeket a nemzet hajlandó lesz kikapcsolni.

A királyi manifestum a választások elhalasztásának indokolásával hir szerint e hó 4-én fog megjelenni.

A hivatalos lap közelebről közölni fogja Kristóffy fölmentését, Rudnay kinevezését Kristóffy utódjává, sőt mint a Nap meglehetősen hihető formában közli, egyenesen Fejérváry utódjává. Kristóffy mihelyt fölmentik tárczjától, megkezdí országos agitációját az általános választói jog ügyében.

A nemzeti ellenállás tekintetében Pestvármegye közönsége mozgalmat indított az iránt, hogy még alkalmazásban levő régi tisztviselői

is mondjanak le. Rudnay központi tisztviselőkül járatlan, harmadrangu vidéki embereket kénytelen alkalmazni. Tegnap Geréby Imre biai főszolgabíró adta be lemondását.

A selmeczbányai akadémikusok ösztöndíját december óta nem folyósították. Oka a hazafias diákság ismeretes állásfoglalása a darabant-főispán ellen.

Kristóffy, aki mint fentebb ismételtén megírtuk végre talán csakugyan megy, a főváros félremagyarázhatlan állásfoglalása ellenére újabb három patikaengedélyt adományozott.

Dr Belopotoczky Kálmán.

Szerencsés az a hadsereg, melynek hívó tagjai apostoli lelkületű, buzgó s erélyes főpap gondozása alatt állanak, ki a rendelkezésére álló, sokszor nehezen előteremtett eszközökkel, fennálló akadályok s ellenáramlatok dacára is apostoli buzgóságának tette kész erélyével, a szentek tudományának ékesszólásával és suggestiv erejével, rábeszéléssel, meggyőzéssel, sőt szigorral is, ha kell, a vallásos életet a lelkipásztorkodás újjászervezése, hatályos irányozása, vezetése és művészete által újáteremtette, felemelvén a lelkési kart hivatása magaslatára, kijelölvén öntudatosan apostoli munkakörét, feljuttatván, felrészítvén s öntudatos munkás apostoli hivatásra lelkesítvén és szorítván azt.

Dr Belopotoczky Kálmán* 1845. február 6-án született Rózsashegyen, a gymnasiumi tanulmányokat Lőcsén végezte. Majd a szepesi papnevelő intézet növendéke lön. Püspöke az insbrucki jezsuita konviktusba és egyetemre küldte. 1868. június 14-én pappá szentelték és az Augustineumba küldötték, hol 1872-ben megszerezte a hittudományi doktorátust. Egyházmegyéje papnevelőjében tanulmányi felügyelő és az erkölcs- s lelkipásztorkodástan tanárává lön.

1876-ban zsinati vizsgálóvá és szentszéki ülüökké nevezte ki új püspöke Csáska. Ugyan ez évben a primás a budapesti papnevelő tanulmányi felügyelőjévé és helyettes tanárává nevezte ki. 1885-ben az Augustineumban tanulmányi felügyelő és cs. és kir. udvari káplán lett. 1884-ben XIII. Leó pápa titkos kamarássá nevezte ki és 1890. június 6. Grusche bécsi hercegérsek helyébe ő Felsőháztábori apostoli helynökke, rövidesen pedig a nagyváradi latin szert. káptalan tagjává. 1890. július 22-én tricalai püspöki címre preconizáltatott és október 5-én püspökké szenteltetett. 1898. december 2. a király a Ferencz József-rend nagykeresztjével tüntette ki, 1903-ban titkos tanácsosá nevezte ki. 1904-ben a pápa trónállóvá és római gróffá nevezte ki.

Egész élete pályáját a benső vallásosság, egyházas érzés és lelkület, hű kötelességteljesítés, munkásság és szívós erély (fortitudine et patientia), az apostoli buzgóság ihlete lelkesítette. Munkásságát jellemzik: eszményi célok s tetterősség Isten és emberszeretet synthezise, de ezt sehol oly kiterjedt hatáskörrel, oly bensőséggel, célúdatossággal, eszményi előrelátással és gyakorlatias megva ósításban szigorral és szeretettel, teremtő és szervező erővel nem gyakorolhatta, mint jelen óriás fontossága, nélam és nemzetlétre mélyen kiható állásában,

* Az adatokat «Die Führer der östereichischen ungarischen Armee» füz vállalat 9 számából vettük.

hol a vallásos idealizmus, a magvas, a velős, tetterős, gyakorlati kereszténység az ideálok alapja, tápláló gyökere, erősítő forrása és a hősiesség életelve.

Főszentelési napján főpásztori körlevelében imponáló erős egyéniségének, czéltudatosságának, Isten, egyház, haza és monarchia ügyé iránt lángoló lelkesedésének emlékszerű dokumentumában a katonai lelkészet hivatását és feladatait festi magvasan és erős ecsetkezeléssel. 1890-ben kezdi meg apostoli látogatásait, hogy papjait személyesen megismerje, tehetségei és munkásságai felől tájékozódjék, irányítson, javítson, buzdítson az apostoli buzgóság lelkeségével, a szeretet és szigor hangján, hol erre szükség van, határozott fellépésének negatív erejével. Ellátogatott az okkupált tartományokba, sőt a novi-bazári szandzsák katonáit is részeltette a bérmlás s egyéb szentségek kegyelmeiben, megszilárdítván lelkükben hitük és hönuk szeretetét.

Az 1891. pápai breve szabatosan meghatározta jogkörét, az 1896. december 22-én és az 1897. június 13. királyi resolúció az ő joghatósága alá helyezte a tiszti leányok hernalsi és soproni nevelő-intézeteit.

Apostoli lelkének mélyen járó, kiszámíthatatlan fontossága és távol jövőndökre kiható eszméje, ideálja: a jövőndö tiszti nemzedék sarjainak vallásos meggyőződése és katolikus életgyakorlata, a keresztény nagykorúságra való nevelés. E czélből kivitte, mi főpásztori működésének, nagy befolyásának ékesen szóló tanubizonyságai, hogy a katonai tisztképző és nevelő-intézetekben a vallástan kötelező tantárgy, a növendékek minden vasár- és ünnepnapon szentmisén kötelesek résztvenni és exhorbációt hallgatni, rendszeres lelki gondozásban részesülnek, husvéti szent gyónásra és áldozásra rendszeresen előkészülnek s ezen szentségekhez, valamint a bérmlás szentségéhez járulnak. Csak ki tudásban, lélekben erős, képzett és buzgó egyházi tanár működését, az intézet szellemére s a növendékekre gyakorolt befolyását és ezek életrevaló kihatását szemlélte, a jövőndö tiszti nemzedék, a királyi trón megszilárdítására, a haza jólétére s a sarjadék felvértetésére a szolgálatnak nehézségei s az életnek viharai között — tapasztalta; ki nek alkalmá nyílt a növendékek gyógyszer-tárában segédkezni, hallgatta a növendékek lelkiösmeretes, töredelmes gyónását, áttapasztalta a benső áhitatot s néma csendet, mely a máskor zajos tanyák áthatja, mint térdelnek le valamennyien a szent áldozás előtt és éneklék a Confiteor bűnbánó dallamát, érzi a természetfölötti ér lüktetését, a jelen biztató reménységét és a jövőndö kilátásait: csakis az méltányolhatja és áldhatja kellőképpen az isteni gondviselést, hogy Belopotoczkyban olyan püspököt állított a hadsereg élére, kinek lelkében nagy eszmék természetfölötti ereje forrong s kialakul, ki nagy apostoli szive buzgalmával és erélyével eszményeket megvalósítani, életre váltani akarja s bírja.

A lelkészek kiválasztása, mely az előtt erőtlén és sajnos véletlen, önkéntelen eredménye volt, kiváló gondoskodása tárgya. A létszámot szaporította, kivitte a rangemlést, az egyes rangfokozatnál új elnevezést, új szolgálati utasítást, új ruházati felszerelést és a superior vizsga elrendelését.

«Dilexi deurem domus tuae!» mondhatja a zsoltaórossal. A XIII. századból származó budapesti katonai helyőrségi templomot 1893-ban, a következő évben pedig a tarnovói kaszárnya kápolnáját restauráltatta. Gondos szeretetének tárgya a «Madonna dell mare» templom Póla-

Mit igyunk?

Az elsőrendű természetes szénsavas natrontartalmu ásványvizet, a mohai

Vegyí vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kéll, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Borchardt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Moseg, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravcsik, dr. Glaser, dr. Markoslávi, stb.-ektől, akik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorhajoknál, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi tartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét s legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

forrást, mert föltlenül **Kedvelt borviz!** tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor- légeső- és húgyszervi betegségeknek.

Főraktár: Kiss Károly urnál Nagyváradon.

ban, melynek fölszerelést szerzett, ahol 1898 december 2-től vasár- és ünnepnapokon istentiszteletek tartatnak.* Isten háza szépségének vágya és ihlete, mely a műérzékeny és az izlést is a szépség örök kuttorrásából, Isten dicsőségéből meríti, sarkalta a tiszti nők egyházi ruha egylete megalapítására, mely egyesület számtalan tagot számít helyőrségünk tiszti női körében.*

Főpásztori tevékenysége a katonai élet minden fontos mozzanatára kiterjed. Megragadta figyelmét amaz időpont, midőn az ujoncz ünnepélyes esküvel kezdi meg hivatását, hitet tesz a zászlóra, melylyel férfiasan, vitézül megvédelmezni hivatása s hűtlenül, gyáván el nem hagyhat soha. Gondoskodott az ujonczok valóságosoktatásáról, a szolgálati szabályzat ama határozványainak pontos megtartásáról, melyek a templomlátogatást, a szent idők megtartását, előadásokat és leiki gyakorlatokat illeti.

Évenként magvas, velős, erővel és tartalommal teljes egyházi körleveleket intéz a csapattestekhez nagybőjt idején, midőn az egyház megfontolt, a kor szükségleteivel és a katonai szolgálat nehézségeivel számoló bőjt fölmentvényei közlése alkalmából az imádság szükségére, erejére, mint szellemi lélekzetvétele és a felebaráti szeretet helyettesítő jócselekedeteire figyelmezteti evangéliumi egyszerűséggel, krisztusi szeretettel és apostoli lelkiülettel hivat.

1894-ban azon javaslatát juttatta királya színe elé, hogy a beteg katonák ápolását legalább részben a Krisztus szeretet hadseregének vitéz női katonáira, az irgalmas nővérekre bizza. Ebben a vallásos hitélet, a beteg lelki erőssége, örök üdvössége ép oly tápot nyer, mint testi egészsége. A szerzetes nők minden szenvedésben magát Krisztus urunkat látják, önfeláldozó krisztusi szeretettel, türelemmel ápolják, vigasztalják, erősítik a beteget. 1898-ban a bécsi 1 számú helyőrségi kórház súlyos betegeknek ápolását páli szent Vincze leányaira bízták és fokozatos behozataluk minden katonai kórházban határozatba ment.

Gondoskodott, hogy a cs. és kir. katonai lelkészet történetét Bielik megírja és kiadja, mely a dicső múlt eddig közismeretlen képeivel visszatükrözteti a lelkészet dicsőséges múltját, melynek szemléletére önkéntelen figyelem, tisztelet, nagyrabecsülés és bizalom kegyeletes érzelmei keletkeznek, erősödnek a katonai lelkészek és ezek hivatása iránt, őket pedig lelkesíti, hogy a kegyeletes múlt dicsőséges képeire visszatekintvén régi fényénél gyújtsanak új szöveteket, tanuljanak hittel, önfeláldozó dolgos szeretettel munkálkodni a hadsereg javán békében épügy, mint majd akkor, ha tárogtató harsán és a csaták tüzeiben kell lelkesíteni, vigasztalni, a haldoklókat büneiktől feloldozni, szent kenettel erősíteni. A múlt csak példa legyen most.

Neki köszönhető a kézikönyv a cs. és kir. katonai lelkészet számára, mely a katonai lelkész állását, hivatását és feladatait felölöl kérdések s tételek gyakorlati kézikönyve. Tudományos készségének és érdeklődésének elismerése, hogy a bécsi Leó-társulat alelnökévé választotta.

Midőn 1905-ben apostoli helynöksége tiz éves jubileumát ünnepelte, számtalan előkelő személyiség és egyesület üdvökívánatai között főképp a hadsereg ünnepelt legfőbb pásztorá iránt érzett hódolata, tisztelete a nagyrabecsülése kifejezésével. Méltóképen tolmácsolták ezt a hadügyminiszter, a vezérkar főnöke, a szárnysegédek és számtalan hadtestparancsnok. Megható volt azonban papjainak hálás szeretete és ragaszkodása. A tábori superiorok a monarchia legtovább pontjairól is mind egy szál sora-koztak főpásztori szíve körül felemelő, egyhangu lelkesedéssel ünneplő köntös alatt boldogan ünneplő szívevel önként a jubiláló főpap szándéka ellenére. Ki hitre, szeretetre épít, lerombolhatatlan műveket alkot, mert ez alaphoz emberi hatalom hozzá nem férhet. Ellenállni lehet a hatalomnak, az erőnek, a tudománynak,

* Az ő püspöksége alatt épült a stolaczi kápolna.

a szépségnek, de a szeretetnek mi sem áll ellen. Ki szeret, programja visszhangot nyer a szívekben. A szeretet ékesenszólvá, ellenállhatatlanná teszen. Ilyenek voltak szavai, melyeket papságához intézett, melyekben a főpap szíve, lelke-szeretete adta a programzenét munkatársai számára, kik vele együtt munkálják a Krisztus munkáját és a haza üdvét és hálás szeretettel s logalis hűséggel emlékezett meg a pápáról s felséges királyról.

Ma midőn az ujságírói gyanúsítások és támadások szennyes hullámai az egyház főpásztorait sem kímélik, kétszeresen jól esik kiemelni az apostoli vikárius honszeretét, magyar szívet, lelkét. Mikor ő járt iskolába, még német volt a tannyelv iskoláinkban, ő felnőtt korában magánszorgalomból tanult meg magyarul, néhány év múlva már magyarul prédikált a budapesti egyetemi templomban; több éven át magyar levitákat nevelt, többek közt azt a főpapot is, kit ma ken föl szent kenettel; tagja a nagyváradi I. szert. káptalannak. Nem egy, hanem számtalan cs. és kir. katonai intézet nem magyar tanárától hallottam, hogy ez iskolák szemléje alkalmából hangsúlyozza a püspök magyar voltát és hazaszeretét.

Bécsben történt a Leó-társulat ülésén, melynek alelnöke. Az ő elnöklése alatt tartott ülésén dr Hefele felolvasást tartott a magyar szabadságharczról, midőn Kossuth jellemét gyanúsította a felolvasó. Az alelnök nyomban helyreigazítja a történetíró tévedését, határozottan védelmére kelt Kossuthnak, jellemét megvédi a vádja ellen, hivatkozással nemzeti szeretetére, kegyeletes érzésére és Európa közbecsülésére. A cs. és kir. hadapródiskolák részére magyaryelvű imádságos könyvről gondoskodik.

Ha nagy ember az, ki előkelő, országra kiható, jelent és jövődőt biztosító, honmentő állást tölt be: ez állásnak tudással és buzgósággal, észszel és szívvel, lángoló lelkesedéssel és gyakorlati sikerrel megfelel: a legmagasabb rendű eseményeket tüzi ki Isten, király s a haza szolgálatában s ez eszmények megvalósítására hathatós eszközöket használ: táborokat létesít, teremt és szervez, mely hittel és munkás lelkesedéssel működik közre az eszmények realizálásában — úgy Belopotoczk nagy ember. Hűsége az apostoli szentszékhez a loyaltás és ragaszkodása a trónhoz rendületlen. Az egyház apostolainak lelkes, buzgó s tette kész utóda, kiben a modern tudomány haladása, az apostoli lelkesedés tüze és az egyház szelleme egyesül; papjainak szigorú bár, de szerető atya, a hadseregnek támasza, ki ideáljainak Vestatuzét az isteni kegyelem kincstárában szítja és az Eucharistiából táplálja; hazáját és szép nyelvét szereti. Nem méltó-e tehát, hogy a midőn a nagyváradi egyházmegye szépséges ünnepén, betegeskedő főpásztorunk támogatására segédpüspököket szentel, ez újabb mystikus kapocszal a szívünkkel ismét szorosabban egyesül, a tisztelet, hódolat s nagyrabecsület zászlóját meghajtsuk a főpap előtt, ki méltó büszkeségünk és szeretünk tárgya, az egyház, a király, a hadsereg és a haza hű odadó szolgálja. Ad multos annos!

Scholastikus.

A püspökszentelés szertartása.

Gyönyörű képet ad a püspökszentelés lefolyása. Kezdeté pontban kilencz órakor lesz. A fölszentelő Belopotoczk Kálmán dr, továbbá a fölszentelésnél segédkező püspökök, nevezetesen Radu Demeter dr és Szmeccsányi Lajos, valamint Fetser Antal fölszentelendő püspök a püspöki rezidenciából fognak a püspöki székesegyházba bevonulni a sekrestye felőli mellékajtón. Az asszisztencia és a papság itt várják a bevonuló püspököket és kíséretüket.

A szentélybe vonuláskor Belopotoczk dr a fölszentelést végző püspök az oltár szent leczke oldalán levő trónust foglalja el, a fölszentelendő püspök és a segédpüspökök pedig a számukra előre előkészített helyre mennek.

A szentelés előzménye a püspökszentelést elrendelő pápai okmányok felolvasása, melyet

Mayer Antal püspöki titkár fog teljesíteni. Fetser Antal fölszentelendő püspök erre leteszi a hivatali esküt, melyben engedelmességet fogad az egyház fejének.

Még egyszer vizsgálat tárgyát képezi a római szentszék nevében a pápai nunczius által eszközölt proccessus informativus után a fölszentelendő hitének és erkölcsének vizsgálata, melynek latin nyelven történő lefolyása alatt a fölszentelésnél segédkező püspökök nyujtanak tanúságot. Ennek végeztével a szentelő és fölszentelendő püspök előbb együtt kezdi meg a szentmisét ugyanazon oltárnál, majd a lépcsőimában a Confiteor után elvezetik a fölszentelendőt a számára külön föllállított oltárhoz, hol folytatja a szentmisét.

Mielőtt az evangéliumhoz érnek, a fölszentelendő a szentelést végző püspök oltárhoz járul, ki az oltár közepén helyet foglalva előadja a fölszentelendőnek leendő püspöki kötelességeit. Ezek meghallgatása után arczra borul a fölszentelendő s vele együtt kéri a segédkező püspökök és papok Istennek közbenjárására az előadott püspöki kötelességek hűséges betöltéséhez a minden szentek litániájának elmondása által. Erre ezután a szentelést végző püspök is háromszoros áldását adja.

Most kedves jelenet következik, midőn a szentelő az evangélium könyvet a fölszentelendő nyakgerinczére helyezi. Ez a hívek lelke fölé helyezett püspök képe, ki egyedül Istennek felelős, ki azonban az evangélium törvényei előtt meghajítja fejét, hogy annak törvényei szerint akarja végezni minden püspöki teendőjét.

Ilyen szellemben és lelkiülettal fogadja a jelenlevő püspökök kézföltétele által a Szentleket.

Ezután fölkeni szentelt olajjal, krizmával a szentelést végző püspök a Szentlelek választottját, az új püspököt. A szentelt olajjal való fölkenés az új püspök fején és kezén történik.

Az új püspöknek most átnyujtja a szentelő püspök a püspöki jelvényeket átadja a pásztorbotot, ujja a püspöki gyűrűt s érintésre nyujtja az evangéliumos könyvet.

A két püspök most már folytatja a szentmisét mindegyik külön oltáránál. A följajlásnál az új püspök a szentelő püspök oltárához járul, hogy bemutassa ajányékait, melyeket mindkettőjük nevében nyujt a jó Istennek. Még pedig az áldozati tárgyakkól a kenyérből és borból följajlás két kis kenyeret és két hordócska bort, valamint saját életük följajlásának példázására két égő gyertyát.

Kedves dolog a két hordócska díszítése. Egy-egy oldalon a két hordócska falán az új püspök címere; a boldogságos Szűz Immaculata képe ezen fölirással: Ave Maria gratia plena. Másik oldalon a szentelést végző püspök címere; kétfelé osztott pajszon hegyecsucs rózsákkal, keresztel és karddal, jelmonddal pedig: Fortitudine et patientia. A följajlás után a két püspök együtt folytatja a szentmisét ugyanazon oltárnál s a testvéries együttértés jelül együtt áldoznak ugyanazon szent ostyából és kehelyből.

Végezetül fölteszi a szentelést végző az új püspök fejére a püspöki süveget, mire az új püspök áldást ad a jelenlevő hívekre.

E lélekemelő ténykedések után egyértelműleg eléneklik a Te Deumot s e hálaadó énekbe bizonyára minden jelenlevőnek azon óhajta vegyül: Ad multos annos!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 1. Püspökszentelés Nagyváradon.

Április 5. Közigazgatási ülés a városházán.

Április 5. Kath. Liceum bőjt estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 12. Megyei közigazgatási bizottság ülése.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

* **A konzekráció.** *Belopotocsky* Kálmán dr. tábori püspök, nagyvárad kanonok, valamint *Szmrecsányi* Lajos egri segédpüspök tegnap este 7 óra 7 perczkor érkeztek Nagyváradra. Belopotocsky püspök Bécsből, Szmrecsányi Lajos koadjutor Egerből. A főpásztorok Budapestről együtt utaztak. Szmrecsányi Lajos kíséretében jött, mint jeleztük már, *Ridarcsik* Imre érseki titkár is. Az illusztris vendégeket a nagyvárad perronon *Fetser* Antal segédpüspök, *Spett* Gyula kanonok és *Mayer* Antal pápai t. káplán, szentszéki jegyző, valamint *Csanády* Andor tábornok és *Gutta* Márton tábori lelkész fogadták. A vendégek a püspöki rezidenciába szálltak.

* **Fekete vasárnap.** A Megváltó kinszenvedésének nagy tragédiájára készül a keresztény világ, amelynek emléket közelebb üljük meg, lelkünkbe szállva. A mai nap egyik emlékeztető arra, hogy az Isteni Megváltó mindenét adta a bűnbeesett emberiségért. Fekete vasárnapnak nevezik, mert a kath. templomokban e naptól kezdve a feszületeken lepellel vonják be az Üdvözítőt alakját. Az isteni tiszteletek a templomokban a szokott időben tartatnak meg.

* **A Fő-utca újra aszfaltozása.** Tegnap délelőtt tartotta meg Nagyvárad város tanácsa a szemléte a Fő-utca és Szent János-utca burkolatára. Szent János-utca burkolatát általában jónak találták, csak egyes táblákat és a csatornaszemek melletti részeket kell kicserélni. A Fő-utca nagy része azonban olyan állapotban van, hogy egészen ki kell cserélni. Délután a tanács a vállalattal kötendő pótszerződést állapította meg. Ha a vállalat elfogadja a pótszerződést, az új munkálatokat június 1-ig elkészíteni köteles, ha pedig nem fogadja el, a jelenlegi szerződést felbontja a város. A pótszerződésbe felveszik, hogy a Fő-utczát a vasuttól a Szent László-hidig teljesen újból kell aszfaltozni; a felszedett ócska anyagot alsókörtő rétegnek tetszés szerint felhasználhatják, de a saját felelősségükre. Az új fő-utczai burkolatot az elkészítéstől egy évre veszik át s ekkor fizetik ki, kamat nélkül. Az egy évi próbaidőt a jótállási időbe nem számítják be. Szent János-utczán mindazok a részek, amelyek rosszak, kicserélendők. Ezekre az átvételi intézkedéseket az évi szeptemberben megteszi a városi tanács. Az újburkolás alkalmára a villamos vasuttal szemben minden felelősséget az aszfaltársaság vállal magára. Ha az egy év elteltével 1907. júniusban a fő-utca új burkolat újból rossz lenne, a város a Fő-utca burkolására szabad kezét nyer. A pótszerződést a főügyész elkészíti s a vállalat erre nyilatkozik, hogy elfogadja-e, vagy nem.

* **Vasárnap a városházán.** Nagyvárad város tanácsa, illetve polgármestere az elmúlt évben, mikor a délelőtti hivatalos órákat megváltoztatta, a tisztviselőkre és alkalmazottak részére kiadott rendeletben azt is közölte, hogy a városházán vasárnap 9—12 óráig terjed ugyan a hivatalos idő, azonban akik vallásbéli kötelemeiknek eleget akarnak tenni, vasárnap

délelőtt a templomot a hivatalos időn belül is meglátogathatják s az isteni tiszteletekre elmehetnek. Az utóbbi időben, különösen az adóhivatalnál több panasz merült fel, hogy a hivatal főnöke nem respektálja a tanács határozatát s nem engedi meg a tisztviselőknak a vasárnapi istentiszteletekre való részvételt. Mindenestre különösen találjuk, hogy egy hivatalfőnök ilyen fegyvert használjon, annál inkább, mert erre joga sincs, a tanácsi határozattal szemben. Ez is igazolja, hogy mennyire helyes volna az, ha a városnál is behoznák a vasárnapi munkaszünetet, inspekciós rendszerrel, mint az pl. Biharvármegyénél már régen bevált. A vasárnapi munka ugy sem sokat jelent a városnál s a legsürgősebb ügyek elintézésére teljesen megfelelne az inspekciós rendszer. A főbb tisztviselők most is jórészen tulateszik magukat a hivatalos órák betartása tekintetében.

* **Agyongázolt gyermek.** A bérkocsisok örült hajszája már sok szerencsétlenséget okozott. A sebeshajtásra vonatkozólag van szabályrendelet, de azt úgy a bérkocsisok, mint a rendőrök nem veszik figyelembe. Tegnap ennek a gondatlanságnak esett áldozatul egy ártatlan kis gyermek. Délután fél 5 óra tájban Sztaroveszky-utczán, a Gyermek-kórház előtt a 95. számú egy fogatu bérkocsis örült vágatással hajtott s elgázolta Kazay Károlyné 8 éves Károly nevű fiát. A súlyosan sérült gyermeket bevitték a gyermek-kórházba, azonban már nem lehetett rajta segíteni; pár percz múlva kisenvedett. A vakmerő, gondatlan kocsist a rendőrség letartóztatta.

* **Egy honvéd özvegyének.** Asszonyvásári volt lakos özv. Sós Istvánné a múlt héten kérelemmel fordult az alispánhoz, hogy néhai férje Sós István, ki az 1848—49-iki szabadságharcban küzdött a hazáért, meghalt a kérelmezés előtt néhány nappal és kéri, hogy a temetéshez némi segílyt nyujtsen a vármegyé, az elhunyt érdemeinek elismeréséül. Biharvármegye alispánja tegnap az özvegy részére 30 korona segílyt utalványozott ki, melyet a napokban meg is fog kapni özv. Sós Istvánné.

* **Tisztelgés a pénzügyigazgatónál.** A nagyvárad szállodások, vendéglősök, kávé-sok és korcsmárosok ipartársulatának választmánya tegnap délelőtt tisztelgett *Papp* Miklós nagyvárad pénzügyigazgatónál több rendű sereleik orvoslása ügyében. A küldöttséget Czeglédy Sándor elnök vezette az igazgató elé és átnyujtotta a társulat feljelentéseit a „saját termésű borok” czime alatt folytatott, visszaélések, a korlátolt italmérők által kiszolgált nyílt edényekbeni kimérések, a fűszerkereskedésekben kiszolgált közönséges asztali borok stb. megszüntetését kérő memorandumot és kérte az igazgatót, hogy ez irányban a legerélyesebb intézkedéseket tegye meg. *Papp* Miklós igazgató a küldöttséget szívesen fogadta és megígérte, hogy a törvény korlátain belül a legszigorubb intézkedéseket foganatosítja a panaszolt kihágások megszüntetésére. A mint látszik a neorganisált ipartársulat teljesen átérzi köteletségének súlyát és igyekszik hivatásának mindenben megfelelni, így, mint hírlík, legközelebb felállítja a békebiróságát és őszre berendezi szakiskoláját.

* **Halálozás.** *Istvánffy* József községi iskolai tanító az éjjel 58 éves korában meghalt. Halálával egy munkásélet zárult le. Egy emberöltőt töltött a kultura szolgálatában s egész generációt nevelt. Már 17 éves korában tanító volt. A községi iskolai törvény életbelépte óta, 1869-től ózdvé szolgált Nagyvárad város kulturáját, mindenkor igaz lelkesedéssel és ritka buzgalommal. A váraljai iskolacsoportnak több mint 20 évig vezetője, igazgatója volt. A várad-velencei polgári népkörnek egyik megalapítója volt, amiért a kör diszelnökévé választotta meg. A várad-velencei ugynevezett piczulas banknak alapítója és hosszú ideig vezetője volt. Egyáltalán az egész városrész érdekében sokat fáradt, eredményes munkát végzett. *Istvánffy* István dr. városi I. aljegyző édesatyját gyászolja az elhunytban. Temetése hétfőn délután lesz.

* **A külföldi művészek föllépte.** A belügyminiszter fölkereste rendeletileg minden megye törvényhatóságát, hogy az idegen művészek felléphetése az utóbbi időben saját hatáskörüktől volt függővé téve. Az idegen, külföldi művészek fellépését pedig nincs jogában semmiféle megyei, vagy városi törvényhatóságnak, vagy közegnek megengedni. A miniszter e jogok jelenlegi gyakorlásában szabálytalanságot lát és megtiltotta, hogy ez tovább is eszközöltessék. Felhívta e végből az alispánokat, hogy minden alája rendelt közegnek tiltsák meg jövőre nézve az ily engedélyek kiadását.

* **Esküvő.** *Rákos* Vilmos nyomdatulajdonos és papirkereskedő leánya *Hermin*, ma, vasárnap esküszik örök hűséget *Sonnenfeld* Lipót könyvkereskedőnek.

* **A hullámok.** Fűchsl-féle rejtélyesnek látszó tragédia hullámai még mindig nem csillapultak le. És még nem fognak lecsillapulni sokáig. A zsaroló banda manipulálásait még teljesen nem ismeri mindenki. Az utolsó perczben elkövetett vergődéseket, melyekkel mindenáron szabadulni akart a kalauzhad az igazságszolgáltatás elkerülhetetlen keze alól, eléggé bizonyítja az oly hirtelen megindulni akaró »Nagyvárad Független Ujság«. Új lap létesülése tudvalevőleg városunkban teljesen fölösleges és annak fennállása lehetetlenség. Munkatárs az csak akadt a Nagyváradtól elbocsátott futoncz személyében. Nem volt azonban ember, ki a lap felelős szerkesztőségét elvállalja. Azért elindult a főmunkatárs ur és egy teljesen ártatlan embert ugratott bele a dologba. Ez az új ember hihetetlenül naiv volt és csak annyit tudott, hogy Fűchsl agyonlötötte magát. De hogy miért, azt nem tudta. Ebéd alatt a futoncz beállított hozzá és lelkesedve monddta:

— Jöjjon gyorsan és vállalja el az új lap szerkesztését. Már nyomják is a lapot csak nézze át a kéziratokat.

A leendő szerkesztő ur azonnal megjelent a nyomdában és látta, hogy a lapot szedik. Véletlenül egy rágalommal telített kézirat került a kezébe, mire azonnal lemondott a lapszerkesztéséről. Javában tartott a rábeszélés, mikor egy rendőrkáplár megjelent a nyomdában. A rendőrnek a meglepett embert, mint szerkesztőt mutatták be. A félrevezetett ember megijedt és kézzel-lábbal tiltakozott a szerkesztőség ellen és a nyomdászra mutatott, hogy a kéziratokat nem látta, hanem a nyomdászról

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész feherneműk, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Papanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, battist, zaphir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166.
az egész megyére.

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Telefonszám: 166.
az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott áruk.

fogják azt megkapni és ezzel anélkül, hogy jónapot kívánt volna a faképnél hagyta nyomdát a rendőrrel és a kéziratokkal együtt. Egyébként a titokzatos ügyben tartanak a kihallgatások és mindennap lehet várni újabb szenzációt, melyek esetleg sok változást fognak előidézni azokban a terjesztett hírekben melyek csak jobban bonyolultabbá tették az ügyet.

* **A város nyert pere.** Évekkel ezelőtt Feldmann Szidor nagyvárad lakos kártérítési pert indított Nagyvárad városa ellen, követelését arra alapította, hogy a város meghozzabírtotta vele szemben a szikvizadó bérletére vonatkozó szerződést, s mégis házikészítésbe vette a szikvizadót. A várossal kötött új szerződés azonban nem volt jegérvényes, mert az ennek alapjául szolgáló szabályrendeletet és közgyűlési határozatot nem hagyta jóvá a miniszter. A kártérítési perrel ez alapon ugy az első, mint másodfoku bíróság, Feldmann Szidort elutasította. A kir. Curia most jóváhagyta a kir. tábla ítéletét, mert olyan szerződése alapuló követelést perelt a felperes Nagyvárad városával szemben, amely nem volt jogerős.

* **Névváltoztatás.** Baraun Ferencz nagyvárad lakos a saját, valamint Hermina kiskorú gyermeke vezetéknevét, Ballá-ra változtatta.

* **Ahol nem kell zsidó körorvos.** Jelentő eset történt tegnap Pecze-Szölösön. Körorvos választására gyűltek össze 18 községből. A főszolgabíró annak rendje és módja szerint megnyitotta a gyűlést, azután előterjesztette a pályázók kérvényeit. Az előterjesztésre egyelőre csend következett. Egyik atyafi közösrült egyet a torkán.

— Instálom tekintetes főszolgabíró ur, — aztán mind zsidó ez a pályázó?

— Mind zsidó biz az.

— No hát akkor nekünk egyik sem kell, jelentette ki az öreg. A gyűlés pedig rázúgta: — Egyik sem kell! Nem választunk!

És úgy lőn, a miként beszélének.

* **A bihari sztrájk.** Nagy Márton főszolgabíró tegnap átírt az alispánhoz, hogy a bihari sztrájkolók a legszélsőbb terrorizmus terére léptek. A szállótulajdonosok idegen munkásokat alkalmaztak, mivel a helybeliek nem akartak munkába állni. Ezek ellen és az ottani dolgozni akaró akaró józanabb munkások ellen valóságos hadjáratot indítottak a sztrájkolók. 150—200 főnyi csoportokban járják be a hegyet és ott életveszélyes fanyegésekkel a dolgozókat munkájuktól elvonják. A fellázított sztrájkolók a tetteiketől sem rettennek vissza. A község személyi és vagyonbiztonsága teljesen bizonytalan állapotban van. A banda állandóan rettegésben tartja a község lakosságát. E siralmas állapotok megszüntetése végett kéri a főszolgabíró az alispánt, hogy a községben 20 csendőrlégénnyel szaporítsa a jelenlegi létszámot. A tett jelentésre az alispán azonnal megette az intézkedést és már ma csendőrség létszáma föl van emelve. A főszolgabíró különben a mai naptól nagyon tartott, mivel a sztrájkolók tüntést akarnak rendezni. Az alispán egyébként intézkedett, hogy a sztrájk befejeztessék és e végből megbizta a főszolgabírót esetleg helyettesét, hogy holnap, hétfőn szálljon ki és ha lehetséges a békét létesítse.

* **Tavaszi divatozikkék,** szőnyegek stb. beszerzésére ajánljuk olvasóközönségünknek **Czillér Imre** városunkban előnyösen ismert nagyáruházat (Olaszi Fő u.) Különös érdeklődésre tarthat számot a jónévű cégnek a **tulipán mozgalomból** kifolyólag létesített **külön magyar osztálya.**

* **Dell'Ortó Károly** 56 év óta fenálló magkereskedő cég mai hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség figyelmét!

Nem gyárilag!

hanem elsőrangú cipészek által készített *czipők, valódi angol és Ita-féle kalapok, fehéreneműek, esőkabátok* legolcsóbban

REICHARD áruháza cégnél

szerezhetők be.

Egyedüli raktár **PICHLER ANTAL cs.** és kir. kalapgyáros készítményeiből.

x Kellemes nézni, azt a nagy vevőkört mit állandóan lehet látni *Háasz Manó* Zöldfa utcai üzletében, ezt méltán meg is érdemli mert sehol olyan olcsó árban nem lesz árulva, mint ottan.

Elsőrendű helybeli kispárosok által készített férfi, női, és gyermek-czipőkben a **LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS**

LEITNER LÁZAR

áruházában Nagyvárad, Zöldfa-u.

Ugyanott **CARLSBADI** czipőkü főlegességek is kaphatók. Helyi és vidéki telefon 217.

x **A kőbányai** Első Magyar Részvény-Serfőzde dupla göliat maláta gyógsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben gyógsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szövetimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termemben a legdívatosabb fazonokban és remek kivitelben* nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon,* posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

EGYESÜLETEK.

Bőjti előadás. A Nagyvárad-i Katolikus Legényegyesület ma folytatja bőjti előadásait. A műsor ezuttal is gazdag, komoly és vonzó. Az előadást Knecht János dr nagyvárad-olaszi káplán fogja tartani *»Az önfeláldozó szeretet«* czimen. Bevezeti a műsort Álmosdi Ella szavalata, aki Inczedy Lászlónak *»Szent kép az erdőben«* című szép költeményét adja elő. Utolsó pontja a műsornak énekszám. Hoós János *»Megtörve«* című vallásos tárgyú énekét Gózsá Ilonka és Kudar Mariska (szoprán), továbbá Ocskó Mariska és Tóth Margit (alt) fogják előadni. Az énekszámot harmoniumon Halmos András nagyvárad-ujvárosi kántortanító kíséri. Az előadás délután fél 6 órakor kezdődik s mint valamennyi előzője előreláthatólag nagyon látogatott lesz.

Dolgozik a vakoló. A társadalomtudományok szabad iskolájának alapszabályait a belügyminiszter láttaozta.

Igazságszolgáltatás.

Egy öngyilkosság utójátéka.

Füchsl Mór öngyilkosságával kapcsolatosan teljelentés történt *Nógrádi* (Niedermann) Gyula és Balla (Berger) Ignác ellen zsarolás miatt.

Tegnap délelőtt a rendőrség dr Várady Zsigmondot hallgatta ki délig. Délben megjelent a rendőrségen dr Krüger Aladár; Eleméry rendőralkapitány azonnal kihallgatta. Krüger csak Nógrádra vonatkozólag tehetett csekély fontosságú kijelentéseket. Ballára nézve kijelentette, hogy amit tud, mint ügyvéd tudta meg s így csak az esetben tehet vallomást, ha a titoktartás kötelezettsége alól telmentik.

A rendőrség megkeresi a budapesti államrendőrséget, hogy hallgassa ki Ballát. Együtt Ballához az iránt is kérdést tesznek, beleegyez-e abba, hogy Krüger rávonatkozólag is tehesen vallomást?

TÁVIRATOK.

Köszahír a szerb királyról.

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.) Bécsben tegnap Péter szerb király lemondásának híre terjedt el. A hirt Belgrádból megczáfolták.

Oroszországi állapotok.

Budapest, márczius 31. (Saját tud. táv.) Kievből jelentik: Sok család elhagyja a várost. Attól félnek, hogy husvétkor ismét zsidóellenes zavargások lesznek. A hatóságok intézkednek, hogy az esetleges zavargásokat a katonaság segélyével megakadályozzák.

NYILTÉR.

Ertesítés

Az országos tulipán mozgalomból kifolyólag Áruházamban egy külön magyar osztályt rendeztem be.

Ruha-szövetek, vásznak, asztal-neműek kalapok, keztük, napernyők, övek, nyakkendők legnagyobb választéka található.

Czillér Imre

nagyáruháza.

Tisztelettel jelentjük, hogy czéfgfőnökünk, **Füchsl Mór** urnak elhalálzásából folyólag üzletünk ugy vezetési módjában, mint menetében semminemű fennakadást nem szenved.

Midőn ezt tisztelt üzletbarátaink és a vevőközönség tudomására hozzuk, kérjük nagybecsű bizalmukat továbbra is részükre fenntartani.

Kiváló tisztelettel:

Füchsl Testvérek.

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUOSKICS GYULA.

Tavaszi idényre

modern

öltönyök és felöltők

férfiak és fiuk

részére

óriási választékban

Kálmán

Ferencz

férfi- és fiuruha-áruházában

Nagyvárad,
Fő-u. 5.

Meglepő olcsó szabott áruk mellett vásárolhatók.

Rendkívül finom, izléses gyermekruhák és felöltők.

Kérem a cégre figyelni!

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűléseknél** bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz“, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Fábrý Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota,

Mélyen leszállított áruk mellett jönnek eladásra kitűnő finom férfi és fiúingek, kalapok, cipők, harisnyák, különösen finom angol divat zsebkendők és harisnyák, rumburgi vásznak, chiffonok, szalagok, csipkék, valamint francia illatszerek, férfi, divat nyakkendők mélyen leszállított áruk, készpénz fizetés mellett.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és őr-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata. — Kivánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám

Alapított . 1850. Alapított . 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlanom

legkitűnőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitértetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek, sárga;
Mammuth óriás, hosszú, vörös;
eckendorfi, olajbogyó sárga, palackkalaku, hosszú.
Államilag vizsgált arankamentes, francia és magyar luczerna, stíriai vörös löhere, Pázsit diszfű-vegyülek.
Angol perje, muhar, bükköny, len, paprikaköles, kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konykakerti **virágmagvak és gumók.**

A t. gazdaközönség b. megren deléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly
magkereskedése
a Zöld Koszoru-hoz
Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képesárjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan * teljesítek csomagolási költség nélkül. *

Üveg és porcellán üzlet

végképeni feloslása

Nagyvárad, Fő-utca Orsolyazárda-épület.

Összes üveg, porcellán, lámpa, tükör és disztárgyakból álló **fiók üzletem** raktárát **f. évi április elsőtől** kezdődőleg az üzlet **feloslása végett elárusítom** minden elfogadható árban, azért, mivel Kossuth-utcai fő-üzletembe térszűke miatt azokat nem helyezhetem el és hogy az áthurcolással járó tetemes szállítási költséget megtakaríthassam, inkább a n. é. közönségnek olcsóbb árban rendelkezésére bocsátom.

Midőn ezen kedvező körülményre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, arról is értesítem, hogy Kossuth-utcai fő üzletem a megszokott szolid alapon tovább vezetem.

1556. Tisztelettel:

HANT FRIGYES,
üveg- és porcellán-kereskedő.

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,
Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja raktárát a közönség
szíves megtekintésére.

Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek	2 K 80 fillől 6 Kr.
Női ingek	2 „ 20 „ 18.—
Pamut vásznak 1 vég 23 m.	9. K. „ 18.—
Paplanok	3 K 50 „ 20.—
Női harisnyák	— — 50 „ 4.50.
Napernyők fekete és színes	3. — „ 50.—
Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.	

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

 A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték szembe, a városi Bazár-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.

Hol tombola-játékok, bálí-legyezők, kotillonok, álarczok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyszintén ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek-játékok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszersmint tolokocsi is. Gumí különlegességek.

Teljes tisztelettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utca, városi Bazár-épület. Telephon 130.

Gőzcseplőkészletek 2¹/₂ től 12 lóerőig, benzinmotorok, SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

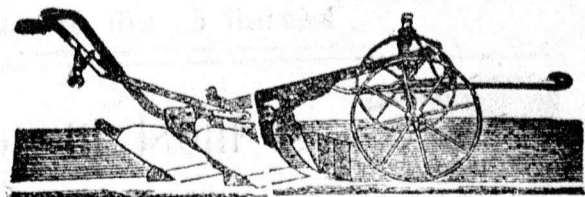
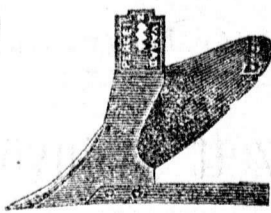
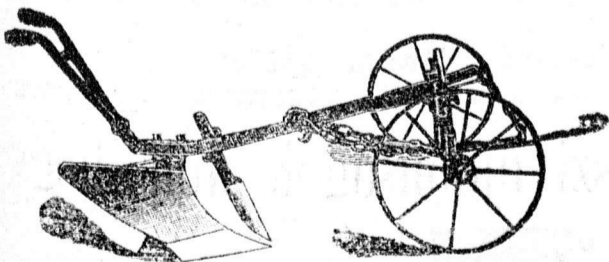
A magyar kir. államvasutak gépgyárának
vezérügynökségénél Budapest V., Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldünk. — Kerületi képviselő: SPITZER EDE Nagyvárad.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Olcso kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szálló-dával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiac terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is bebefoglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek, állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközölök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálók felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424. 930.

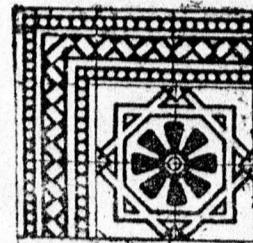
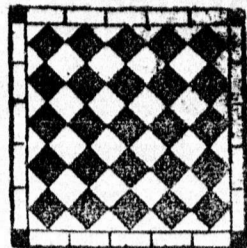
WALLA JÓZSEF

mozaik, műkö és cementáru

gyára

BUDAPEST,

VI., Gizella-ut 38.

Gránit terazzo

Betonirozások

Csatornázások

Trubinák és zsilipek

Medenczék

Szökőkutak

Jászolok

Fürdőkádak betonból és fayencelapokkal borítva

Faburkolatok fayencelapokkal

Márvány mozaik-lapok velencei módra

Czement-lapok sima és római mozaik utánzat

Mozaik-lap á la Mettlach

Kera mit- és Klinker-lap

Portland-czementcsövek

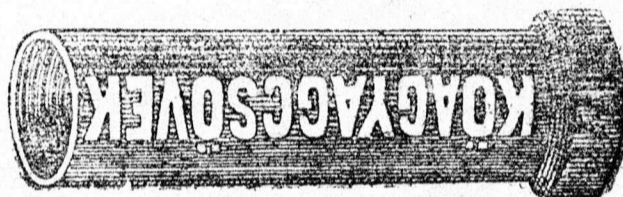
Kőagyagcsövek

Román-czement

Portland czement

karmantyús

Portland Czementcsövek

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Az arany kereszthez.

Legolcsóbb fűszer bevásárlási forrás.

Gazdasági-, kerti vetemény- és virágmagvainkat,

melyek legjobb és legfrissebb minőségben általunk felelőség mellett a legelőnyösebb napi áron bocsájtatik a n. é. közönség rendelkezésére, továbbá mindennemű bőjti czikkeink, u. m. páczolt, füstölt és olajos bel- és külföldi halak minden nemei, különféle sajtok, naponta friss tea-vaj és hidegen ütött lenmag-olaj

készletünket ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Kern és Petrovics

fűszer- és csemege-kereskedők Nagyvárad, Fő-utca.

Ezelőtt 4 frt;

Ezelőtt 4 frt;

most 1 frt.

most 1 frt.

Az
amerikai
Gyémántkirály

értesíti Nagyvárad város és Biharvármegye m. t.
közönségét, hogy a még raktáron levő áruk, ugymint:
gyűrűk, bróssok, fülbevalók, karkötők, kézelőgombok, zsuzsuk,
nyakkendőtlük, valódi amerikai double férfi és nőiláncok stb. vissza-
utazás véget a következő mélyen leszállított áronlesznek elárusítva:

Ezelőtt 4, most 1 frt. - Ezelőtt 4, most 1 frt.

Áruink több kiállításon lettek kitüntetve, mert ritka az a szakember, aki a valódiaktól megtudja
különböztetni. — Legjobb, legalkalmasabb és legolcsóbb

husvétii ajándék-tárgyak

kaphatók az amerikai

Gyémántkirálynál

Fő-utcza

5.

Csak még

Csak még

rövid ideig!

rövid ideig!

Vidéki megrendelések pontosan, gyorsan és portómentesen eszközöltetnek.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradii czipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. **Tanoncz internátus** 24 benlakó, 18 bejáró tanoncz.

Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb** s legtartósabb kivitelben

férfi, női,
és gyermek-

czipőket, csizmákat

francia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számu saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási**
üzletünkben árusítjuk.

*Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.*